บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG 3/22/2542

ชื่อโครงการ : การศึกษาความเป็นไปได้ของการแปรสภาพการบริหารทรัพยากรน้ำให้เป็นกิจกรรมเอกชน

ชื่อนักวิจัย :

รศ.ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายทวีวงศ์ เทียนเสรี	กรมชลประทาน
รศ.นิตยา เงินประเสริฐศรี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.วัลลภ ลำพาย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์	กรมชลประทาน
ผศ.สิทธิพร เงินประเสริฐศรี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

email address : fsocsws@nontri.ku.ac.th

ระยะเวลาของโครงการ : กรกฎาคม 2542 – มกราคม 2544

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางวิศวกรรม การบริหาร กฎหมาย สังคม และการเงิน และรูปแบบของการแปรสภาพกิจกรรมการบริหารทรัพยากรน้ำของกรมชลประทานให้เป็นกิจกรรมภาคเอกชน โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในระดับกรม ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ

ผลของการวิเคราะห์**ความเป็นไปได้ในการแปรสภาพฯ** คือ**บริษัท** วางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง และบำรุงรักษาโครงการชลประทานขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ส่วนการส่งน้ำนั้นเป็นไปได้มากที่สุดในโครงการขนาดกลาง สำหรับ**องค์กรผู้ใช้น้ำนั้น** พบว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุดในการวางแผน ออกแบบ บำรุงรักษา ระบบชลประทานในแปลงนา : คันและคูน้ำในโครงการขนาดกลาง (สหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน) ขนาดเล็ก (สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน) บ่อบาดาล (กลุ่มผู้ใช้น้ำและกลุ่มบริหารการใช้น้ำ) ส่วนการส่งน้ำมีความเป็นไปได้มากที่สุดที่สมาคมผู้ใช้น้ำและสหกรณ์ผู้ใช้น้ำทำการส่งน้ำในโครงการขนาดใหญ่/กลาง (ระดับแปลงนา) และเล็ก ระบบสูบน้ำโดยใช้พลังไฟฟ้าและโครงการระบบท่อ ส่วน**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** องค์กรที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่จะสามารถทำการวางแผน ออกแบบ

ก่อสร้างและบำรุงรักษาระบบชลประทานขนาดเล็ก งานสูบน้ำที่ช่วยเหลือชาวนาชาวสวน บ่อบาดาล ระบบสูบน้ำโดยการใช้พลังไฟฟ้า และโครงการระบบท่อ และโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และเทศบาลมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการวางแผน ออกแบบ และก่อสร้าง ในโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ ด้านการบำรุงรักษานั้นมีความเป็นไปได้มากที่สุดที่จะให้ อบต. และ อบจ. ดำเนินการในโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ งานสูบน้ำช่วยเหลือชาวนาชาวสวน งานสูบน้ำโดยใช้พลังไฟฟ้า โครงการระบบท่อ ส่วนเทศบาลนั้นมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการบำรุงรักษาในโครงการขุดลอกคลองน้ำและคลองธรรมชาติ

รูปแบบการแปรสภาพฯ ที่มีความเป็นไปได้ทั้งในด้านวิศวกรรม บริหาร กฎหมาย สังคม และการเงิน ได้แก่การให้ภาคเอกชนบริหารจัดการและดูแลบำรุงรักษา สัญญาการบริหาร สัญญาจ้างเหมา เก็บค่าบริการ การถ่ายโอนการบริหารชลประทาน การอนุญาต รูปแบบที่กำหนดโดยกฎหมาย และรูปแบบที่กำหนดโดยมติคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้การแปรสภาพฯ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จึงเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้มีการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อระบุสิทธิของผู้ใช้น้ำ กำหนดนโยบายและแผนแม่บทให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถ่ายโอนงานบริการสาธารณะประเภทนี้อย่างสมบูรณ์และครบวงจรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรประชาสังคมเป็นผู้เสนอพิจารณาบริหารงบประมาณ บริหารจัดการโดยการดูแลบำรุงรักษาภายใต้การกำกับดูแลของกรมชลประทาน กรมชลประทานมีการเปลี่ยนแปลงองค์กรใหม่ สำหรับ**ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ**ได้กำหนดกลยุทธ์ให้กรมชลประทานผลิตน้อยที่สุด ปลดเปลื้องภาระการผลิตและการใช้ประโยชน์จากการพาณิชย์

คำหลัก : การแปรสภาพการบริหารให้เป็นกิจกรรมเอกชน
การถ่ายโอนการบริหารชลประทาน
รูปแบบของการแปรสภาพ
ขนาดโครงการชลประทาน
กิจกรรมโครงการชลประทาน

Abstract

Project Code : RDG 3/22/2542

Project Title : The Feasibility Study of Privatization of Water Resource Management

Investigators :	**Assoc.Prof.Dr.Saovakon Sudsawasd**	**Kasetsart University**
	Mr.Taweewong Teinsaree	Royal Irrigation Department
	Assoc.Prof.Nittaya Ngernpeasertsri	**Kasetsart University**
	Dr.Wullop Lumpai	**Kasetsart University**
	Dr.Siripong Hungspreung	Royal Irrigation Department
	Assist.Prof.Sittiporn **Ngernpeasertsri**	**Kasetsart University**

email address : fsocsws@nontri.ku.ac.th

Project Duration : July 1999 – January 2001

This research was undertaken to study the feasibility in terms of engineering, management, law, social, and financial and the forms to be employed in transferring the water resource management activities of the Royal Irrigation Department to the private sector. The research procedure was to review literatures and in-field data collection. The financial analysis was based on case studies. After collection of data in the field, experts in the various areas conducted analyses and evaluations to determine whether privatization was feasible, and if so, what form it should take.

It was found that the greatest feasibility was for private enterprises to plan, design, construct, and maintain large-, medium-, and small-scale irrigation project. The greatest feasibility for operation of medium-sized projects was found to be private sector organizations. Water-user organizations were found the most feasible for planning, design, and maintenance irrigation systems at the field level ; water-user cooperatives, for dykes and irrigation ditches ; water-user associations, for small-scale projects ; and water-user groups and water-management groups, for wells. The most feasible scheme for operation of large-, and medium-scale projects using electric pumps or pipes was that it be conducted by water-user associations and cooperatives at the field level.

The greatest feasibility was found to be to have local administrative organizations, namely, tambon administrative organizations, take responsibility for planning, design, and maintenance of small-scale irrigation projects, for pumping operations to assist growers of field crops, fruit, and vegetables, for wells, and for systems using electric pumps, pipes, or natural watercourses. Provincial and municipal administrative organizations were found to be the most feasible for operations involving dredging ponds and natural watercourses, for pumping operations to assist growers of field crops, fruit, and vegetables, and for systems using electric pumps or pipes, while municipal administrative organizations were found to be the most feasible for operations involving dredging ponds and natural watercourses.

The forms to be employed in transferring the water resource management activities of the Royal Irrigation Department to the private sector involve permitting the private sector to manage and maintain irrigation systems through management contracts, contracts for collection of irrigation service fees, transfers of irrigation management, and authorizations, which may be provide by legislation and government resolutions.

In order that privatization be implemented, it is recommended that at the policy level, water resource management legislation be developed to specify the rights of water-user. Policy and a master plan need be developed so that management of this public service is systematically and completely transferred to local administrative organizations and that these organizations are responsible for the budgeting and management and maintenance of irrigation systems under the supervision of the Royal Irrigation Department. The department will thus become a restructuring. In terms of practices, it is proposed that the following 3 strategies be adopted as board guidelines for identifying specific cases for privatization : minimum public production, load shedding and utilization of the commercial principle.

Keywords : **Privatization**
Irrigation Management Transfer
Format of Privatization Transfer
Size of Irrigation Project
Irrigation Project's Activities